

Domovská stránka>Právne predpisy a judikatúra>Vnútroštátne právne predpisy

Vnútroštátne právne predpisy

Fínsko

Na tejto strane nájdete informácie o právnom systéme vo Fínsku.

Pramene práva

Termín „pramene práva“ znamená zdroje, v ktorých je možné nájsť právne predpisy. Vo Fínsku sú niektoré pramene práva vnútroštátne a iné sú medzinárodné. Niektoré pramene sú písomné a niektoré nie. Nižšie uvádzame zhrnutie prameňov práva.

Druhy právnych nástrojov – opis

Vnútroštátne pramene práva

Najdôležitejšími vnútroštátnymi prameňmi práva sú písané právne predpisy. Termín právne „predpisy“ by sa mal v tejto súvislosti vykladať v širšom zmysle ako ústava, všeobecné zákony (tiež známe pod názvom parlamentné zákony), dekréty, či už vydané prezidentom republiky, Radou ministrov alebo ministerstvami, a právne predpisy, ktoré vydali orgány na nižších úrovniach. Právne predpisy, ktoré vydali orgány na nižších úrovniach, a dekréty je možné vydať len na základe ústavy alebo všeobecného zákona, ktorý za bežných okolností špecifikuje štátnu agentúru alebo orgán, ktorý je oprávnený takýto predpis vydať.

V prípadoch, keď neexistujú písané právne predpisy, kapitola 1 § 11 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že prameňom práva môže byť aj zvyk. Aby bol zvyk záväzný, musí byť spravodlivý. Pravidlo zvyku sa datuje už oddávna a jeho súčasné ponímanie nie je veľmi špecifické. V súčasnosti „zvyk“ znamená určitú zavedenú prax, ku ktorej dochádza napríklad v rámci obchodných činností. Pretože nariadenia, ktoré sú obsiahnuté v písaných právnych predpisoch, sú v súčasnosti dosť vyčerpávajúce, zvyk je v týchto dňoch relatívne zriedkakedy považovaný za dôležitý prameň práva. V niektorých oblastiach, ako napríklad zmluvné právo, však zvykové právo ešte aj dnes zastáva dosť silnú pozíciu.

Prípravné legislatívne práce a rozhodnutia súdov sú tiež prameňmi práva. Prípravné legislatívne práce poskytujú informácie o zámere zákonodarcu a z tohto dôvodu sa takéto dokumenty používajú pri výklade právnych predpisov. Pokiaľ ide o pramene práva, z rôznych rozhodnutí súdu sú najdôležitejšie rozhodnutia najvyšších súdov, a to Najvyššieho súdu a Najvyššieho správneho súdu. Rozhodnutia týchto dvoch súdov sa nazývajú precedensy. Hoci precedensy nie sú právne záväzné, sú v praxi veľmi dôležité. Z hľadiska prameňov práva môžu byť dôležité aj rozhodnutia iných súdov. Za okolností, keď je rozhodnutie nižšieho súdu konečné, môže byť prax nižších súdov z praktického hľadiska veľmi dôležitá.

Judikatúra, všeobecné právne zásady a skutkové tvrdenia sú tiež vnútroštátnymi prameňmi práva. Špecifickou úlohou judikatúry je preskúmať obsah právneho systému – výklad a klasifikáciu právnych predpisov – a z tohto dôvodu je judikatúra tiež významným prameňom práva. Aj všeobecné právne zásady a skutkové tvrdenia môžu byť významnými prameňmi práva. Ako uvedieme neskôr, postavenie týchto prameňov v hierarchii prameňov práva je slabšie než postavenie prameňov, ktoré sú uvedené vyššie.

Medzinárodné pramene práva a právne predpisy Európskej únie

Medzinárodné dohody a iné medzinárodné záväzky, ku ktorým sa Fínsko zaviazalo, sú vo Fínsku záväznými prameňmi práva. Prax medzinárodných orgánov, ktoré aplikujú takéto dohody, je z hľadiska prameňov práva tiež dôležitá. Jedným z príkladov prameňa práva v tejto kategórii je Dohovor Rady Európy o ľudských právach; čiže prax Európskeho súdu pre ľudské práva je z hľadiska výkladu tohto dohovoru relevantná.

Fínsko ako člena Európskej únie tiež zaväzuje jej zákony, nariadenia a smernice. Tieto patria medzi najdôležitejšie právne predpisy Európskej únie. Nariadenia sa dajú priamo uplatňovať vo všetkých členských štátoch a členské štáty sú povinné zaviesť jeho smernice. Predbežné práce spojené so zavádzaním právnych predpisov môžu byť do určitej miery významné aj z toho hľadiska, akým spôsobom je právo EÚ vykladané, hoci táto dôležitosť je oveľa menšia než dôležitosť v prípade prípravných prác spojených s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Iné regulačné nástroje EÚ sú pre Fínsko záväzné do takej miery, do akej sú záväzné pre ostatné členské štáty. Rozsudky Súdneho dvora Európskych spoločenstiev sú z hľadiska prameňov práva tiež dôležité, pretože sú súčasťou súboru právnych predpisov EÚ.

Hierarchia noriem

Fínske pramene práva sú zvykovo rozdelené na pevne záväzné, slabo záväzné a na prípustné pramene. Zákony a zvyky sú silno záväzné pramene. Preto v tejto hierarchii zastávajú najvyššiu pozíciu. Je úradnou povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní ich zavádzať; ich neuplatňovanie sa považuje za úmyselné porušenie úradnej povinnosti. Hierarchia vnútroštátnych právnych predpisov je takáto:

ústava,

všeobecné zákony (parlamentné zákony),

dekréty, ktoré vydáva prezident republiky, Rada ministrov a ministerstvá,

právne predpisy, ktoré vydávajú orgány na nižších úrovniach.

Slabo záväzné pramene práva, predovšetkým tie, ktoré sa v tejto hierarchii nachádzajú na nižších miestach, pozostávajú z prípravných legislatívnych prác a z rozhodnutí súdov. Neuplatňovanie týchto prameňov nemá za následok uplatnenie sankcie za úmyselné porušenie úradnej povinnosti voči orgánu činnému v trestnom konaní, ale zvyšuje sa pravdepodobnosť toho, že rozhodnutie bude na vyššom súde napadnuté. Medzi prípustné kategórie prameňov práva patrí judikatúra, všeobecné právne zásady a skutkové tvrdenia. Prípustné pramene práva nie sú záväzné, ale je možné ich použiť na posilnenie tvrdenia, čím sa upevnia základy, na ktorých sa rozhodnutie zakladá.

Medzinárodné dohody sa v rámci hierarchie nachádzajú na takom istom mieste, na akom sa nachádza nástroj, na základe ktorého sa vo Fínsku tieto dohody zavádzajú. Čiže ak sa medzinárodná dohoda zavedie na základe zákona, ustanovenia tejto dohody sa v rámci hierarchie nachádzajú na takej istej pozícii, na akej sa nachádzajú ustanovenia tohto zákona. Ak sa však medzinárodný záväzok zavedie na základe dekrétu, jeho ustanovenia sa v rámci hierarchie nachádzajú na takej istej pozícii, na akej sa nachádzajú ustanovenia tohto dekrétu. Vykonávacie predpisy sú preto obdobné ako vnútroštátne ustanovenia na tom istom mieste v rámci hierarchie.

Inštitucionálny rámec

Inštitúcie, ktoré prijímajú právne predpisy

Podľa fínskej ústavy je legislatívna právomoc vo Fínsku zverená parlamentu. Parlament prijíma všetky všeobecné zákony a tiež rozhoduje o pozmeňovacích návrhoch v súvislosti s ústavou. Akty alebo základné zákony, ktoré parlament prijal, môžu niektorým iným orgánom udeliť právomoc vydávať právne predpisy vo vzťahu k určitým veciam. Na základe takéhoto oprávnenia môže prezident republiky, vláda a ministerstvo vydávať dekréty. Ak neexistuje

ustanovenie, ktoré by určovalo, kto má dekrét vydať, potom takýto dekrét vydáva vláda. Orgán na nižšom stupni môže mať za určitých okolností tiež právo, na základe zákona, stanoviť právne predpisy vo vzťahu k určitým veciam. K takémuto prípadu dochádza vtedy, keď existujú konkrétne dôvody, vzťahujúce sa na predmet dotknutých noriem, a keď značný význam týchto noriem nevyžaduje, aby tieto normy boli stanovené zákonom alebo dekrétom. Takisto je potrebné jasne definovať rozsah takéhoto oprávnenia. Len vyššie uvedené orgány majú oprávnenie vydávať všeobecne záväzné právne predpisy.

Rozhodovací proces

Prijatie právnych predpisov a ich nadobudnutie účinnosti

Aby bolo možné právny predpis prijať, je potrebné ho predložiť parlamentu na zváženie v podobe vládneho návrhu alebo ako iniciatívu poslanca parlamentu. Vládne návrhy pripravujú ministerstvá a následne sa o nich diskutuje na plenárnom zasadnutí vlády. Potom sa na zasadnutí predsedov rozhodne o tom, či sa tento vládny návrh predloží parlamentu alebo nie.

V parlamente je vládny návrh najprv predmetom predbežnej debaty, po ktorej je pridelený parlamentnému výboru na prerokovanie. Výbor vypočuje odborníkov a vypracuje návrh správy o vládnom návrhu. Záležitosť sa potom postúpi plenárnemu zasadnutiu parlamentu, na ktorom správa parlamentného výboru predstavuje základ rozpravy. Rozhodnutie o schválení návrhu zákona sa prijíma na plenárnom zasadnutí parlamentu v dvoch čítaniach. Parlament môže schváliť návrh zákona bezo zmien a doplnení, môže ho zmeniť a doplniť alebo ho môže zamietnuť. Preto konečné rozhodnutie o osude návrhu zákona vynáša parlament. Všeobecné návrhy zákonov schvaľuje parlament nadpolovičnou väčšinou, zmena ústavy si však vyžaduje kvalifikovanú väčšinu.

Po schválení návrhu zákona parlamentom sa tento návrh postúpi na schválenie prezidentovi republiky. Zákon nadobúda účinnosť v čase, ktorý je uvedený v návrhu zákona, ale nie skôr, ako bol publikovaný v Zbierke zákonov Fínska.

Dekréty, ktoré vydáva prezident republiky, vláda alebo ministerstvá, sa pripravujú na ministerstve, ktoré sa danou vecou zaoberá. Pokiaľ ide o prezidentské dekréty, prezident republiky rozhoduje o vydaní dekrétu na základe návrhov, ktoré predkladá vláda. O vydávaní vládnych dekrétov sa rozhoduje na plenárnych zasadnutiach vlády a o vydávaní ministerských dekrétov sa rozhoduje na danom ministerstve. Všetky dekréty sú uverejnené v Zbierke zákonov Fínska. Dekrét nadobúda účinnosť v čase, ktorý je uvedený v samotnom dekréte, ale nikdy nie skôr, ako bol publikovaný v Zbierke zákonov Fínska. Právne predpisy, ktoré stanovujú orgány na nižších úrovniach a ktoré sa v praxi obyčajne označujú buď ako rozhodnutia, alebo predpisy a nariadenia, pripravuje daný orgán, ktorý tiež rozhoduje o ich prijatí. Nariadenia, ktoré prijímajú orgány na nižších úrovniach, nadobúdajú účinnosť v stanovenom čase a sú uverejnené v súbore predpisov a nariadení daného orgánu.

Právne databázy

Finlex

Finlex je právnou databankou s viac než tridsiatimi databázami. Právne informácie vo Finlexe sú zoskupené do šiestich databáz. Medziiným obsahuje: databázu prekladov fínskych zákonov a dekrétov vrátane prekladov fínskych parlamentných zákonov (väčšinou v anglickom jazyku).

konsolidované texty zákonov a dekrétov (vo fínskom a švédskom jazyku).

referenčnú databázu, ktorá obsahuje zoznam zmien, ktoré boli vykonané v akomkoľvek zákone alebo dekréte.

zákony a dekréty v saamčine.

Preklady fínskych zákonov a dekrétov (väčšinou do anglického jazyka) sa nachádzajú v jednej databáze. Pôvodné texty zákonov a dekrétov sa nachádzajú v samostatných databázach. Najnovšie zákony sa nachádzajú v elektronickej Zbierke zákonov Fínska.

Judikatúra vo Finlexe pozostáva z viac než desiatich databáz. Tieto obsahujú precedensy ustanovené Najvyšším súdom a prípady Najvyššieho správneho súdu, odvolacích súdov, správnych súdov a špecializovaných súdov.

Ostatné databázy Finlexu obsahujú medzinárodné zmluvy, sekundárne právne predpisy a vládne návrhy zákonov.

Prístup do tejto databázy je **bezplatný**.

Iné databázy

Okrem Finlexu sú vo Fínsku dostupné databázy obsahujúce právne predpisy, judikatúru, vládne návrhy zákonov a právnickú literatúru. **Edilex** a **Suomen laki** poskytujú vyčerpávajúce on-line služby zamerané na právne informácie. Aj Edilex, aj Suomen laki obsahujú databázy vnútroštátnych právnych predpisov, judikatúru a iné materiály. Väčšinu z týchto služieb je potrebné si predplatiť. WSOYPro je treťou komerčnou službou vo Fínsku, ktorá je zameraná na právne informácie. Väčšina materiálov je vyhradená pre predplatiteľov.

Posledná aktualizácia: 30/06/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.